

Summary. The problems of geometrical modeling design study for the technical students at higher technological establishments are considered. The significance of geometric modeling is highlighted and the stages of its development are defined. The application of geometrical modeling to CAD is emphasized. The impact of geometrical modeling on the development of design skins of future engineers is grounded. The main tasks of "Computer Modeling and Design" course are determined. **Keywords:** geometric modeling, geometric model, design and engineering capabilities, CAD.

Література

1. Википедия. Свободная энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Моделирование>.
2. Голованов Н.Н. Геометрическое моделирование / Н.Н. Голованов. – М.: Издательство Физико-математической литературы, 2002. – 472 с.
3. Гузненков В.Н. Концепция формирования геометро-графического образования в техническом университете [Электронный ресурс] / В.Н. Гузненков. – Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/c113-8/16312-c113-002>
4. Литвин С.В. Моделивання є універсальним методом пізнання [Електронний ресурс] / С.В. Литвин. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2009_23_1/Litvin.pdf
5. Райковська Г.О. Методика формування графічних знань в системі інформаційних технологій: монографія / Г.О. Райковська. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 324 с.
6. Рукавишников В.А. Концепция развития геометрического образования [Электронный ресурс] / В.А. Рукавишников. – Режим доступа: <http://www.graphicon.ru/2001/Education/Rukavishnikov.pdf>
7. Рукавишников В.А. Новый уровень в развитии графического образования / В.А. Рукавишников, И.Л. Голубева, А.Р. Альтапов // Третьи Вавиловские чтения: материалы Всеросс. междисцип. науч. конф. – Ч. 1. – Йошкар-Ола, 1999. – С. 200–202.

УДК 378.141:371.134:811.111

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД – КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

*Грицик Н. В.,
старший викладач кафедри іноземних мов
Чернігівського національного педагогічного
університету імені Т. Г. Шевченка*

Постановка проблеми. Модернізація вищої освіти в Україні стимулює пошук нових підходів до професійної підготовки студентів, в якій значне місце посідає проблема формування професійної компетентності майбутніх фахівців, що передбачає побудову навчально-виховного процесу на засадах гуманізації, гуманітаризації та збереження надбань національної і світової культури, орієнтацію на загальноєвропейські рекомендації та вимоги з мовної освіти.

Останні дослідження. Проведений нами аналіз педагогічної та методичної літератури засвідчив, що сьогодні активно обговорюються методологічні та методичні проблеми культурологічної підготовки студентів у

вищих навчальних закладах педагогами (І. Баранцова [2], А. Валіцька [4], Ю. Пасов [11]) та філософами (В. Біблер [3], Л. Коган [10]) не лише в Україні, а й в інших країнах світу, які ставлять певні завдання перед випускником, а саме вміння: 1) спілкуватися з культурою і в культурі; 2) відтворювати культуру; 3) самовідтворюватися у культурі. Як зазначає І. Баранцова, розширення гуманітарної спрямованості навчання у вищому навчальному закладі – це одна з основних рис сучасної освіти, покликана формувати людину високої культури, цілісну картину світу, розуміти загальнолюдські цінності, духовність, культуру особистості [2].

У зв'язку з цим, метою цієї статті є спроба дослідити сутність культурологічного підходу, який впливає на формування культурологічної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розглядати поняття „культурологічна компетенція” необхідно зазначити, що в її основі лежить культурологічний підхід, який розкриває загальні закони і специфічні особливості культурно-історичного процесу, співвідношення в ньому матеріального і духовного, внутрішнього і зовнішнього, національного, інтернаціонального та загальнолюдського. Відповідно до культурологічного підходу освіта розглядається в більш широкому, культурно-історичному контексті. При цьому актуалізуються зв'язок освітньої діяльності з соціальними й економічними процесами, державними і соціальними завданнями. Такий підхід дозволяє розглядати проблеми педагогічної освіти в загальнокультурному контексті, як інтеграцію особистості вчителя загальної та професійно-педагогічної культури, як активне оволодіння ним педагогічними теоріями, цінностями, технологіями. Характеризуючи зміст освіти у світлі культурологічного підходу, Т. Іванова розглядає культуру як середовище, епіцентром якого є людина як вільна, активна індивідуальність, що здатна до особистісної самодетермінації в ньому [9].

Цінність цього підходу також убачається в тому, що знайомство з культурою мови, яка вивчається, здійснюється шляхом порівняння і постійного оцінювання знань і понять, які були набуті раніше, з новими. Вивчення будь-якої іноземної мови неможливе без порівняння з рідною мовою. Знайомство з культурними реаліями інших країн також неможливе без подібних порівнянь зі своєю культурою, і часто цей процес супроводжується формуванням національної ідентифікації.

Наприкінці 90-х років ХХ-го століття актуальною стає *концепція культуротворчої освіти* як у вітчизняній, так і у світовій педагогіці. Проблеми культуротворчої освіти перебувають у центрі теоретичного осмислення багатьох науковців у галузі освіти (Р. Агадуллін [1], І. Баранцова [2], А. Валіцька [4], Т. Іванова [9]). Водночас необхідно зауважити, що основний масив праць присвячено проблемам культурологічної освіти та культурологічної підготовки майбутніх учителів.

Р. Агадуллін досліджує й обґрунтовує необхідність полікультурної освіти в Україні, основна мета якої, на його думку, полягає в формуванні особистості, вільної від негативних етнокультурних стереотипів, що володіє розвинутим почуттям розуміння інших культур і поваги до них, що вміє жити в мирі й злагоді з людьми будь-яких національностей і віросповідань, а отже, готова до творчої життєдіяльності в полікультурному соціумі [3]. А. Валіцькою розроблено концепцію культуротворчої школи, мета якої – підготовка людини,

здатної до культурного творіння, продуктивного діалогу з природою та соціумом [4, с. 12]. Така школа дає вихованцю розуміння сучасної соціокультурної ситуації, формуючи здатність адекватного орієнтування в ній, здійснювати усвідомлений, вільний і відповідальний вибір своєї життєвої позиції і способів самореалізації [4, с. 16].

Освітня галузь „Іноземна мова” передбачає культурологічне збагачення учнів і формування широкого кола їх соціокультурної проінформованості на кожному з етапів навчання. Іноземна мова є одним із основних інструментів виховання людей, які володіють загальнопланетарним мисленням. У процесі вивчення іноземної мови учні оволодівають новими засобами спілкування, необхідними для доступу до цінностей світової культури, особливо до культурних цінностей країни, мова якої вивчається: її історії, географії, науки, літератури, мистецтва. Ось чому, ми можемо говорити про процес аккультурації особистості під час вивчення іноземної мови. Під аккультурацією Є. Верещагін і В. Костомаров розуміють процес засвоєння особистостями, що вросли в одній національній культурі, істотних чинників, норм і цінностей іншої національної культури, в соціології таку особистість розглядають на межі культур, формування якої і повинно бути метою навчання іноземної мови у вищому закладі освіти [5].

У результаті аналізу теоретичних робіт, присвячених упровадженню культурологічного компонента в процесі викладання іноземних мов, з'ясували, що необхідність включення цього аспекту в навчання зумовлена, перш за все, нерозривністю понять „мова” та „культура”. Походження і трактування поняття „культура” широко представлені в численних роботах як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. У нашому дослідженні ми дотримуємося точки зору С. Тер-Мінасової, що розглядає культуру як „сукупність результатів діяльності людських проявів у всіх сферах життя і всіх чинників (ідей, вірувань, звичаїв, традицій), що становлять спосіб життя нації, класу, групи людей у визначений період часу” [16].

Сьогодні розроблено велику кількість концепцій, які трактують проблему взаємодії іноземної мови та культури з різних позицій: основні положення лінгвокультурознавства (Є. Верещагін і В. Костомаров [5]), соціокультурний підхід до навчання іноземних мов (В. Сафонова [15]).

Досліджуючи проблему взаємозв'язку мови і культури розглядаємо та аналізуємо низку найбільш відомих вітчизняних і західних теоретичних моделей: у культуровідповідній моделі професійної підготовки, розробленій Ю. Пасовим, поняття „іншомовна культура” визначається, як частина загальної культури людства, якою той, хто навчається, може оволодіти в процесі комунікативної іншомовної освіти в пізнавальному (культурознавчому), розвивальному (психологічному), виховному (морально-етичному) і навчальному (соціальному) аспектах [11]; модель В. Сафонової, яка лягла в основу соціокультурного підходу до вивчення мов міжнародного спілкування [15]; модель В. Фурманової, в якій запропоновано навчання культури через вивчення культурно-зумовленої суті навчання [17]; О. Першуковою досліджено універсальну концептуальну модель соціокультурної складової змісту навчання іноземної мови, в основі якої є два аспекти – дидактичний, який складається зі знань, умінь і навичок, і виховний [12].

Перш ніж розглядати дефініції „культурологічна компетенція” необхідно розмежувати поняття „культурологічна компетенція” і „культурознавча

компетенція". А. Фліер відзначає, що термін „культурологія” вперше застосовано в 1915 році німецьким філософом В. Оствальдом, проте широку популярність він здобув з 1939 р., завдяки працям американського антрополога Л. Уайта, що досліджував переважно культурні відмінності між народами, спеціальну науку – культурологію, орієнтовану на вивчення універсальних явищ культури, єдиних для різних народів. Культурологію сьогодні визначають як науку про найбільш загальні закономірності розвитку культури. Вона включає знання, збагачені культурою, і відкриває шлях до відомостей, що містять духовні багатства. Культурологія, на думку А. Фліер, набуває провідного значення для вдосконалення системи сучасної освіти, тому що транслює культурні й особливо моральні цінності. Культурологія розуміється як частина філософії культури і включає культурознавство і соціальну культурологію, що вивчають з різних сторін і позицій соціокультурного життя суспільства у всіх її проявах: історію, традиції, сучасність. Поняття „культурологія” у вивченні педагогічної дійсності має два значення – знання про культуру та теорію культури. Це дозволяє розглядати культуру не тільки як джерело змісту освіти, але як метод його дослідження та проектування. Культурологія відкриває безліч закономірностей, раніше невідомих науці, бо містить у собі знання, збагачене культурою, відкриває шлях до відомостей, які включають дорогоцінні духовні багатства. В. Біблер ствержує, що культурологія – це одна з найважливіших соціальних наук, яка виконує інтегративну функцію для різних гуманітарних дисциплін. Її основне завдання – розкриття й обґрунтування багатьох процесів духовного життя. Її можна вважати „теоретичним аналогом живої культури” [3, с. 37]. Культурологія вивчає не лише культуру в цілому, але й різноманітні, часто досить специфічні, сфери культурного життя, взаємодіючи (іноді навіть до взаємопроникнення) з антропологією, етнографією, психіатрією, психологією, соціологією, економічною теорією, лінгвістикою. Ці чинники привели до виникнення нових напрямів дослідження і навіть нових наук.

На стику лінгвістики та культурології в кінці ХХ сторіччя з’явилась наука лінгвокультурологія, яка досліджує прояви культури народу, що відтворюються і закріплюються в мові. Термін „лінгвокультурологія” виник у зв’язку з роботами фразеологічної школи, яку очолив В. Телія.

В. Воробйов, вивчаючи специфіку дисципліни „Лінгвокультурологія”, зазначає, що, незважаючи на те, що лінгвокультурологія може розглядатися як один із основних блоків культурології, ця дисципліна має низку особливостей: це наукова дисципліна синтезуючого типу, що вивчає культуру і філологію (лінгвістику). Основним об’єктом лінгвокультурології є взаємозв’язок і взаємодія культури і мови в процесі функціонування та вивчення інтерпретації цієї взаємодії; предмет дослідження лінгвокультурології – матеріальна та духовна культура, створена людством, виражена в мові; найважливішим завданням лінгвокультурології і її характерною рисою є системне уявлення культури народу в його мові, в їх діалектичній взаємодії і розкритті [6, с. 32].

Таким чином, лінгвокультурологія розглядається В. Воробйовим як „комплексна наукова дисципліна синтезуючого типу, що вивчає взаємозв’язок і взаємодію культури і мови в її функціонуванні і відбиває цей процес як цілісну структуру одиниць в єдності їх мовного і позамовного (культурного) змісту” [6, с. 36].

Поряд із лінгвокультурологією з’являється ще один напрям дослідження, який відображає взаємозв’язок мови і культури, – лінгвокраїнознавство.

Порівнюючи поняття „лінгвокультурологія” і „лінгвокраїнознавство, зазначаємо, що об'єктом дослідження лінгвокраїнознавства є мовні одиниці різних рівнів, а лінгвокультурології – різні структури знань, обґрунтовані національним менталітетом і культурою. Цей напрям також отримав свою назву „лінгвокультурознавство” (culture oriented teaching of a foreign language) у працях Є. Верещагіна і В. Костомарова і розробляється в російській лінгводидактиці переважно на базі російської мови як іноземної [5, с. 46]. Під лінгвокраїнознавством Є. Верещагін і В. Костомаров розуміють аспект методики викладання іноземних мов, у якому досліджуються прийоми ознайомлення тих, хто вивчає іноземну мову, з новою для них культурою [5]. Лінгвокраїнознавство розглядають як культурознавство, орієнтоване на завдання і потреби вивчення іноземних мов В. Сафоновой, яка з позицій соціокультурного підходу в навчанні іноземних мов, визначає культурознавство, як: а) одну з галузей культурологічного знання; б) теоретико-прикладну галузь мовної педагогіки [15, с. 17–18]. На її думку, культурознавство, як одна з культурологічних наук, це галузь наукового знання, що вивчає на контрастивно-порівняльній основі способів життя і варіативність стилів життя країн у культурних співтовариствах і співвідношенні з ними соціальних цінностей, норм, традицій і звичаїв; соціокультурний портрет країн, їх народів і мов; ціннісно-сміслові аспекти духовної, фізичної та матеріальної культури; історико-культурний фон і особливості історичної етнічної / суперетнічної пам'яті; культурна спадщина, культурна ідентичність і ментальність співіснуючих народів; соціокультурні аспекти комунікативної поведінки членів культурної спільноти; соціокультурні норми поведінки людини в умовах міжкультурної комунікації [15].

Культурознавство як теоретико-прикладна галузь у сфері мовної педагогіки, набуває, на думку В. Сафоновой, додаткової низки соціально-педагогічних і методичних функцій. По-перше, воно вивчає загальнотеоретичні основи формування полікультурної особистості учня в процесі вивчення мов, культур і цивілізацій. По-друге, воно сконцентроване на ціннісно-орієнтований зміст культурознавчої освіти засобами взаємодії мов. По-третє, воно покликане визначати принципи культурознавчої освіти. По-четверте, на нього лягає обов'язок звернутися до вирішення проблем відбору культурознавчого матеріалу для навчальних цілей, його методичного структурування [15, с. 18]. Таким чином, проведений аналіз дозволяє припустити, що поняття „культурологія” і „культурознавство” нетотожні. Культурологія ширше ніж культурознавство, тому що крім знань про культуру включає в себе також філософію культури.

Формування лінгвокультурологічної компетенції вчителя іноземної мови з позицій культурологічного підходу потребує визначення й аналізу сутності культури як системоутворюючої категорії досліджуваної нами проблеми. Сучасна культурологія подає досить вичерпний аналіз еволюції поняття „культура” та робить висновок про те, що її розуміння інтерпретується від конкретного аспекту розгляду. „Культура” – це одне з явищ, яке викликало й продовжує викликати неоднозначності, а часом і суперечливі дифініції, має кілька сот визначень, десятки підходів до тлумачення, багато теоретичних концепцій і моделей. Наприклад, закордонні фахівці підраховали, що з 1781 по 1919 рр. було сформовано сім визначень культури, а в 1950 р. їх уже було 164. У науковій праці „Соціодинаміка культури” (Париж, 1969 р.) і в подальших

дослідженнях зазначають про наявність більше ніж 250 визначень [117]. На сьогодні різноманітних визначень культури нараховується більше ніж 500. Усі їх диференційовано на 6 типів: 1) описові визначення, що інтерпретують культуру як суму всіх видів людської діяльності, звичок, вірувань; 2) історичні визначення, що пов'язують культуру з традиціями і соціальною спадщиною суспільства; 3) нормативні визначення, що розглядають культуру як сукупність норм і правил, які організують людську поведінку; 4) психологічні визначення, відповідно до яких культура являє сукупність форм набутої поведінки, що виникають унаслідок пристосування і культурної адаптації людини до навколишніх умов життя; 5) структурні визначення, що представляють культуру у вигляді різного виду моделей або єдиної системи взаємопов'язаних феноменів; 6) генетичні визначення, що базуються на розумінні культури як результату адаптації людських груп до середовища свого мешкання.

Як зазначає Л. Коган, глибокий філософський аналіз категорії культури у вітчизняній літературі розпочався порівняно недавно – з середини 60-х років ХХ століття, коли було запропоновано підхід, згідно якого культура розглядалася як сукупність духовних і матеріальних цінностей, створених людством [10].

При цьому культуру визначали як вираження різних сторін і сфер суспільного життя. Наприкінці ХХ століття – початку ХХІ століття виникли різні підходи до культури, які сформувались у дві основні концепції. Одна з них полягає в трактуванні культури як творчої діяльності. Інша інтерпретує культуру як спосіб діяльності.

Зазначимо при цьому, що акцент робиться як у першому, так і в другому випадку на активний бік людської діяльності. Причому цей акцент зміщувався, і фактично мова йшла переважно про різновиди творчої діяльності, хоча останню категорію інтерпретували неоднозначно.

У філософській літературі зроблено серйозну спробу розкрити специфіку культури культу, яка існує і розвивається як найважливіший спосіб функціонування суспільства, як основна форма здійснення специфічної людської діяльності, включення людей та їх взаємодію із зовнішнім світом і реалізація ними своїх потреб, інтересів і цілей. Відповідно до цього підходу, культурологічну компетенцію, визначаємо як спосіб діяльності людей [104].

На наш погляд, найбільш влучно розкриває сутність цього явища О. Пометун. Вона виокремлює три погляди, які характеризують її сутність: 1) як сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством; 2) як специфічний спосіб людської діяльності; 3) як процес творчої самореалізації особистості [13].

Певну визначеність у розуміння поняття „культура” внесла Всесвітня конференція з культурної політики, проведена під егідою ЮНЕСКО в 1982 році. Вона ухвалила декларацію, в якій „культура” визначається як комплекс характерних матеріальних, духовних, інтелектуальних та емоційних рис суспільства, що включає в себе не лише різні мистецтва, а й спосіб життя, системи цінностей, традицій, вірувань [18]. У 1999 році на 53-й сесії Генеральної Асамблеї ООН ухвалено Декларацію і програму дій у галузі культури миру, в якій зазначається, що культура миру охоплює цінності, погляди й типи поведінки, які відображають і надихають на соціальну взаємодію та співробітництво на основі принципів свободи, справедливості та солідарності, спрямовані на подолання

конфліктів через усунення їхніх причин із тим, щоб розв'язати проблеми за допомогою діалогу і переговорів [18].

У зв'язку з цим, погоджуємось з визначенням Н. Саенко, яка стверджує, що культурологічна компетенція – це здатність і готовність до діалогу культур, що ґрунтуються на комплексі засвоєних лінгвістичних знань, умінь і навичок з іноземної мови, знання сучасної соціокультурної системи країни, мова якої вивчається, а також історичних умов, які впливають на її становлення; країнознавчі знання і вміння здійснювати зіставний аналіз рідної та іноземної культури [14]. Проаналізувавши думку автора, можна вважати, що культурологічна компетенція особистості тісно пов'язана з ідеєю діалогічності культур. Відтак, навчання іноземного спілкування та культурознавчих знань у процесі вивчення іноземної мови реалізується в контексті діалогу культур.

Тема діалогу по відношенню до культури вперше виникла на початку ХХ століття в роботах О. Шпенглера, К. Ясперса. Пізніше, на порубіжжі 80-90-х рр проблема „діалогу культур” піднімалася в працях В. Біблера [3], М. Кагана [10]. У межах цього підходу в центрі дослідження виявляються всі відмітні особливості культури, які стають особливо актуальними при її зіткненні з іншою культурою.

Аналіз навчально-методичної літератури засвідчив, що термін „культурологічна компетенція” як такий у зарубіжній науковій літературі не використовується, однак, провідна концепція вивчення іноземних мов – інтеркультурна комунікація – в якості складової компонента включає мовну компетенцію, а також компетенцію в галузі політики, науки, культури, історії, релігії країни, іноземна мова якої вивчається, є тотожним нашому розумінню культурологічної компетенції.

У зміст поняття „культурознавча компетенція” В. Сафонова включає знання про релігійні, філософські та соціологічні основи систем освіти в країнах і вміння оперувати ними при розгляді модулів мовної освіти, що існують у досліджуваних країнах, принципи побудови яких відображають основні положення філософії та соціології освіти, характерних для визначення типу суспільства в конкретний історичний період [15]. На її думку, культурознавчим підґрунтям для навчання іноземної мови є: а) матеріальна і духовна культура; б) культура взаємодії індивіда, суспільства і природи, соціальних груп; в) стиль і спосіб життя, які відображають особливості життєдіяльності індивіда і соціальних груп у суспільстві.

А. Гетьманська характеризує культурознавчу компетенцію як здатність оперувати знаннями про досягнення не лише рідної культури, але і культур народів світу як складових глобальної культури з метою конструктивної взаємодії з партнерами в процесі міжкультурного спілкування [7]. Автор зазначає, що культурознавча компетенція передбачає знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки, етикету і вміння розуміти й адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури [7, с. 61]. Лінгвокультурологічну компетенцію вона розглядає ширше, як уміння особистості інтегруватися в систему світової культури.

Отже, незважаючи на те, що існують різні думки з приводу тлумачення понять „компетенція” і „компетентність”, більшість дослідників вважають, що компетентність проявляється в реалізації компетенції, отже, це більш широке поняття, яке характеризує здатність особистості ефективно використовувати

наявні знання, вміння, власний життєвий і навчальний досвід для досягнення певних цілей. Поняття „культурознавча компетенція” і „культурологічна компетенція” мають багато спільного, але культурознавча компетенція є більш вузьким поняттям, ніж культурологічна компетенція. Крім культурознавчих знань про країну мови, що вивчається культурологічна компетенція включає в себе здатність і готовність застосовувати культурознавчі знання та вміння в процесі міжкультурної комунікації, в процесі діалогу рідної та іншомовної культур. Формування культурологічної компетенції вчителя іноземної мови має свої особливості, виявлення й урахування яких будуть сприяти підвищенню ефективності розглянутого процесу.

Узагальнюючи вищезазначене, вважаємо, що „культурологічна компетенція” – це сформована риса особистості, яка дозволяє індивіду: відчувати себе суб'єктом культурно-історичного процесу; бути освіченим і володіти знаннями в різноманітних сферах науки та мистецтва; розуміти закономірності розвитку культури як процесу зі створення, збереження і трансляції загальнолюдських цінностей; бути обізнаним у традиціях, реаліях, звичаях, духовних цінностях не лише свого народу, а й інших націй; уміти спілкуватись у сучасному світі, оперуючи культурними компонентами й образами різних народів.

Висновок. Отже, на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури та результатів наукових досліджень розкрили сутність поняття культурологічна компетенція; визначили, що концептуальною основою розвитку підходи щодо вивчення стану проблеми культурологічної компетенції в сучасній психолого-педагогічній науці та різних галузях знань. Узагальнивши результати теоретичного аналізу, робимо висновок, що питання формування культурологічної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови потребує особливої уваги. Зокрема перспективами подальшого розвитку окресленої проблеми ми вбачаємо, у з'ясування сутності основних складових поняття культурологічна компетенція майбутнього вчителя іноземної мови.

Література

1. Агадуллин Р. Р. Полікультурна освіта: методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агадуллин // Педагогіка і психологія. – 2004. – №3. – С. 18–29.
2. Баранцова І.О. Культурологічна підготовка майбутнього вчителя як стратегічне завдання освіти. Мелітополь. – 2005. – 112 с.
3. Библер В. С. Школа діалога культур: Основи програми. – Кемерово: Алеф, 1992. – 93 с.
4. Валицкая А. П. Культуротворческая школа: концепция и модель образовательного процесса // Педагогика. – 1998. – № 4. – С.12–18.
5. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Рус.яз., 1990. –246 с.
6. Воробьев В. В. Лингвокультурология (теория и методы): монография / В. В. Воробьев. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 331 с.
7. Гетманская А. В. Формирование лингвокультуроведческой компетенции на основе интегрированного курса „Английский язык и мировая художественная культура”: дис. ... канд. пед. наук / А. В. Гетманская. – СПб., 2003. – 257 с.
8. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании: авторская версия /

- И. А. Зимняя. – М.: Исследоват. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 38 с.
9. Иванова Т. В. Культурологическая подготовка будущего учителя: [монография] / Т. В. Иванова. – К.: ЦВП, 2005. – 282 с.
10. Коган Л. Н. Всестороннее развитие личности и культура. – М.: Знание, 1981. – 63 с.
11. Пассов Е. И. Культуросообразная модель профессиональной подготовки учителя: философия, содержание, реализация: материалы к докладу на конференции „Языковое образование в национально-культурном наследии России: исторические традиции, современность, взгляд в будущее” / Е. И. Пассов. – М.: АПК и ПРО, 2001. – 40 с.
12. Першукова О. О. Концептуальна модель соціокультурної складової змісту навчання іноземної мови в європейських країнах / О. О. Першукова // Педагогіка і психологія. – 2003. – №3–4. – С. 155–161.
13. Пометун О. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти. [Електронний ресурс]. / О. Пометун: Режим доступу <http://visnyk.iatp.org.ua>
14. Саенко Н. А. Соціокультурний компонент в содержании обучения иностранным языкам в техническом вузе // Соціокультурні аспекти навчання іноземних мов: Тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 2004. – С. 162–163.
15. Сафонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Тверь: Истоки, 1996. – 238 с.
16. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация // М.: Слово, 2000. – 264 с.
17. Фурманова В. П. Межкультурная коммуникация и лингвокультуроведение в теории и практике обучения иностранному языку. / В. П. Фурманова. – Саранск: Изд-во Мордовского университета, 1993. – 124 с.
18. ЮНЕСКО. Культура [Текст]. Кн. 2: Правова охорона культурних цінностей. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 124 с.

УДК 378.315:811.111

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Гудима Ю. П.,

аспірант третього року навчання

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

Постановка проблеми. Одне із завдань досліджуваної нами проблеми формування навчально-стратегічної компетентності (НСтК) у діалогічному мовленні (ДМ) передбачає моделювання відповідного процесу навчання. Згідно із кредитно-модульною системою на яку перейшли вітчизняні вищі навчальні заклади (ВНЗ), модель формування НСтК в ДМ має ґрунтуватися на основних положеннях цієї системи.

Таким чином, *метою* статті є опис створення відповідної моделі формування НСтК у ДМ.

Виходячи з поставленої мети, нам потрібно розв'язати такі *завдання*: